

POSTANOWIENIE

11 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

na posiedzeniu niejawnym 11 grudnia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.W.

z udziałem M.K. i K.K.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej M.K. i K.K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi

z 28 lutego 2023 r., III Ca 1724/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od M.K. i K.K. na rzecz M.W. kwoty po 675
(sześćset siedemdziesiąt pięć) złotych zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 28 lutego 2023 r. Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie z wniosku M.W. z udziałem M.K. i K.K. o zasiedzenie, zmienił na skutek apelacji wnioskodawczyni postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 20 maja 2021 r. w ten sposób, że stwierdził, iż C. i T. małżonkowie W. nabyli na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej przez zasiedzenie, z dniem 22 sierpnia 2000 r., własność nieruchomości bliżej opisanej w treści postanowienia, zmienił rozstrzygnięcie o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji (pkt I) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt II).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wnieśli M.K. i K.K., wskazując na naruszenie art. 382 w zw. z art. 378 § 1 w zw. z art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.; art. 199, art. 341, art. 348, art. 260 k.c.; art. 83 k.c.; art. 609 § 1, art. 510 § 1 i 2 k.p.c., art. 1012, art. 1015 § 1, art. 1020 k.c., art. 670 § 1 k.p.c.; art. 172 § 1 i 2 k.c.

3. Skarżący wnieśli o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Uczestnicy wskazali, że zachodzi konieczność wykładni art. 199, art. 348 i art. 260 k.c. przez ustalenie czy mniejszościowy współwłaściciel jest uprawniony do przeniesienia posiadania wskazanej części nieruchomości na inną osobę. W ocenie skarżących zachodzi również potrzeba wykładni art. 1012, art. 1015 § 1, art. 1020 k.c. i art. 670 § 1 k.p.c. oraz wyjaśnienia czy spadkobierca, który spadek odrzucił, a następnie na skutek stwierdzenia nabycia spadku w postępowaniu, w którym nie brał udziału, został wskazany jako spadkobierca, może być uznawany jako spadkobierca i tym samym wykazać następstwo prawne i interes prawny w postępowaniu o zasiedzenie.

Zdaniem skarżących skarga kasacyjna jest też oczywiście uzasadniona w zakresie w jakim dotyczy naruszenia przepisów postępowania, tj. art. 382 w zw. z art. 378 § 1 w zw. z art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie

służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia SN:

z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, i z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Skarga kasacyjna uczestników nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skutecznie wykazali oni, że w sprawie zachodzą powołane przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że o ile skarga kasacyjna zawiera powołanie się na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie ma argumentów odnoszących się do kwestii występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego; żadne takie zagadnienie nie zostało sformułowane, a całość rozważań w tej części skargi koresponduje jedynie z próbą wykazania innej powołanej przesłanki, tj. określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie można więc uznać, że skarżący skutecznie wykazali, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne.

Niedostateczna jest również argumentacja dotycząca zaistnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżący ograniczyli się do zasygnalizowania

wątpliwości dotyczących wykładni powołanych przepisów, nie przedstawili jednak faktycznych rozbieżności, nie podali możliwych różnych dróg wykładni oraz nie wskazali rozbieżnych orzeczeń. Rozumowanie skarżących zmierza w istocie do podważenia stanowiska Sądu drugiej instancji, który ocenił, że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż nieruchomości, której dotyczył wniosek o zasiedzenie, była w posiadaniu rodziców wnioskodawczyni od 21 sierpnia 1970 r. i byli oni posiadaczami samoistnymi w złej wierze. Konsekwencją tego ustalenia przez Sąd Okręgowy była konstatacja, że rodzice wnioskodawczyni nabyli sporną nieruchomości z dniem 22 sierpnia 2000 r. przez zasiedzenie na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej. Sąd Okręgowy podzielił również ustalenia Sądu pierwszej instancji, iż wnioskodawczyni wykazała swoje następstwo prawne po ojcu oraz matce, co wynika z treści postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi z 2 czerwca 2016 r., w którym stwierdzono, że wnioskodawczyni jest jedynym spadkobiercą po swoich rodzicach.

Skarżący nie zgadzają się z powyższymi ustaleniami i rozumowaniem Sądów *meriti*. Nie wskazali jednak na sporną problematykę, która mogłaby być przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, nie wyjaśnili również w jaki sposób rozstrzygnięcie podanych w skardze kasacyjnej kwestii będzie miało znaczenie dla rozpoznawanej sprawy. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącym nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

7. Odnosząc się zaś do powołanej przez skarżących oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie

konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia SN z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarżący nie spełnili powyższych wymagań.

Formułując argumenty odnoszące się do oczywistej zasadności skargi, skarżący powołali się na nierozpoznanie ich zarzutów dotyczących nieautentyczności podpisu złożonego na „umowie kupna-sprzedaży” z 21 sierpnia 1970 r., stanowiącej dowód w sprawie, a w konsekwencji niezbadanie i niedokonanie żadnych ustaleń w zakresie prawdziwości umowy. Podali, że Sąd drugiej instancji w sposób kwalifikowany naruszył art. 382 w zw. z art. 378 § 1 w zw. z art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Skarga kasacyjna – w ramach wniosku o przyjęcie do rozpoznania z uzasadnieniem – nie zawiera jednak samodzielnego wyводу zawierającego wykazanie, że powyższa okoliczność stanowi o naruszeniu podanych przepisów. Skarżący ograniczyli się do ogólnego podania, że Sąd Okręgowy błędnie zastosował przepisy, bez wykazania w jaki konkretnie sposób doszło to tego naruszenia i wykazania, że naruszenie takie miało wpływ na wynik sprawy.

Przypomnieć ponownie należy, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymagania skargi kasacyjnej. Skarżący, formułując wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie, powinni przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skoro skarżący nie zawarli odpowiedniego wyводу w ramach wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest rolą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie okoliczności świadczących o oczywistej zasadności

skargi kasacyjnej, choćby w jej części zawierającej uzasadnienie zarzutów kasacyjnych.

8. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

9. Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 520 § 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 6, § 5 pkt 1 i § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

(R.N.)

r.g.